

FAO, 2007. – 37 p.

5. Falge R. Haltung und Erhaltung tiergenetischer Ressourcen in Ex-situ-Haltung in Zoos und Tierparks. (Maintenance and conservation of domestic animal resources, ex situ, in zoos and domestic animal parks.) / R. Falge // In F. Begemann, C. Ehling & R. Falge, eds. Schriften zu genetischen Ressourcen, 5 (Vergleichende Aspekte der Nutzung und Erhaltung pflanzen) – und tiergenetischer Ressourcen). – Bonn : ZADI, Germany, 1996. – P. 60–77.

6. Fao.org/dad-is [Електронний ресурс]. : Всемирная с.-х. информ. система / Всемирный с.-х. информ. Центр ФАО ООН. – Режим доступа : <http://www.fao.org/dad-is>. – Загл. с экрана.

7. Mason I. L. A world dictionary of livestock breeds, types and varieties / Mason I. L.- 4th ed. – Wallingford, Oxon, UK : CAB International, 1996. – 273 p.

8. Rbst.org.uk/html/approved_centres.html [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rbst.org.uk/html/approved_centres.html. – Заголовок з екрана.

9. The State of the World's Animal Genetic Resources for Food and Agriculture, edited by Barbara Rischkowsky & Dafydd Pilling. – Rome : FAO, 2007. – 511 p.

Вишневикий Л.В. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К СОХРАНЕНИЮ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ ЛОКАЛЬНЫХ ПОРОД ЖИВОТНЫХ

В статье изложено состояние отечественных не численных локальных пород крупного рогатого скота и свиней, которые находятся в критическом состоянии относительно численности поголовья. Несомненно, сохранять породы в условиях рыночных отношений очень сложно, но необходимо с учетом их уникального генного комплекса и биологических особенностей. Указано на ряд мероприятий, которые используются в Украине для контроля ситуации по биоразнообразию животных.

Ключевые слова: локальные породы, крупный рогатый скот, свиньи

Vishnevsky L.V. THEORETICAL AND PRACTICAL APPROACHES TO PRESERVATION OF DOMESTIC LOCAL BREEDS OF ANIMALS.

In article the state domestic not numerical local breeds of cattle and pigs who are in critical condition concerning livestock number is stated. Undoubtedly, to keep breeds in the conditions of the market relations very difficult, but it is necessary taking into account their unique gene complex and biological features. It is specified a number of actions which are used in Ukraine for situation control on a biodiversity of animals.

Key words: local breeds, cattle, pigs

Дата надходження в редакцію: 19.12.2013 р.

Рецензент: доктор с.-г. наук, професор Л. М. Хмельничий

УДК 636.4.082

МІНЛИВІСТЬ ЖИВОЇ МАСИ ТА ПРИРОСТІВ ГІБРИДНИХ СВИНЕЙ В ПРОЦЕСІ ЇХНЬОГО ВИРОЩУВАННЯ

С. Л. Войтенко, д.с.-г.н., професор;

В. О. Горобець, здобувач.

Полтавська державна аграрна академія

Викладені результати оцінювання гібридних свиней, які мають спадкову основу кнурів і маток французької, німецької та англійської селекції, за живою масою, відносними й середньодобовими приростом за період їх вирощування з одного до шестимісячного віку. Встановлено, що гібридні свині в основному інтенсивно збільшували живу масу до п'ятимісячного віку, що ймовірно узгоджувалося із формуванням м'язової тканини. За різницею по живій масі і середньодобовими приростами між тваринами різного походження зроблено висновок про доцільність відгодівлі молодняка, одержаного від схрещування напівкровних маток великої білої породи французької селекції та ландрас німецької селекції - ♀ ½ (ВБФП + ЛНП), а також напівкровних маток великої білої породи французької селекції і дюрк німецької селекції - ♀ ½ (ВБФП + ДНП) з кнурами породи п'єтрен англійської селекції.

Ключові слова: гібридні свині, відносні і середньодобові прирости, жива маса, кращі варіанти поєднань.

Постановка проблеми. Жива маса тварин виступає одним із головних чинників індивідуального розвитку тварини, що змінюється у залежності від породи та факторів зовнішнього середо-

вища. Вивчення закономірностей індивідуального розвитку тварини в окремі вікові періоди дає змогу змінити пропорції тілобудови у бажаному напрямку як за рахунок умов годівлі, так і утриман-

ня.

На думку науковців [2, 6], закономірності росту і розвитку тварин на сучасному етапі можуть розглядатися як критерії оцінки племінної цінності для прогнозування продуктивності у потомків. Урахування закономірностей індивідуального росту та розвитку тварини, а також факторів, що на них впливають, є ключовим моментом племінної роботи, спрямованої на поліпшення будь-якої породи свиней. На особливу актуальність питання визначення закономірностей росту у різні вікові періоди заслуговує при використанні свиней F_1 та F_2 , які інтенсивно використовуються в галузі свинарства з огляду на завезення в Україну значної кількості тварин зарубіжної селекції не лише для відгодівлі. Для виробників свинини, безперечно, більш вигідний молодняк, який швидко росте і досягає забійних кондицій за короткий проміжок часу. З цієї позиції пошук вихідних батьківських форм, які забезпечують ефект гетерозису за інтенсивністю росту молодняку, має практичну цінність та актуальність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових дослідженнях необхідності вивчення закономірностей індивідуального розвитку тварин в онтогенезі, залежно від генотипових і паратипових факторів завжди приділялося багато уваги [1,4,6]. При цьому акцент робиться як на необхідності добору тварин для подальшого їх використання в селекційній роботі по удосконаленню порід, так і для одержання товарних гібридів. Безперечно, знання закономірностей індивідуального розвитку сприяє виявленню їх впливу на основні господарсько-корисні ознаки тварин й дає змогу обмежити ознаки добору. Поза показників живої маси і лінійних промірів для вивчення закономірностей росту тварин використовують математичні підходи, серед яких моделювання кривих росту, індексна селекція тощо. Першим із критеріїв, який мав на меті виявлення відмінностей в рості тварин був показник інтенсивності формування, запропонований Ю.К. Свечиним [5]. Було встановлено, що по різниці у відносній швидкості росту у напрямку її зменшення за суміжні періоди онтогенезу тварин можна розділити на швидко, помірно та повільно формуючих з виявленням зв'язку даного критерію з відгодівельними та репродуктивними ознаками. Проте Коваленко В.П. [3], установив, що показник інтенсивності формувань не враховує швидкість росту тварин й запропонував використання індексів рівномірності і напруги росту. Проте ці методи більш бажані у племінному свинарстві, а не в товарному, де жива маса, особливо в молодому віці виступає фактором прогнозування продуктивності свиней. Добір тварин у товарному свинарстві, які мають високу інтенсивність росту від народження, сприяє економії кормів, витрат людської праці й підвищує прибутковність виробництва.

Виходячи з цих передумов, нами вивчалися

відносний і середньодобовий приріст, а також жива маса гібридних свиней, які одержані за внутріпородних та міжпородних підборів кнурів і маток зарубіжної селекції (французької, німецької і англійської).

Методи та методика досліджень. Дослідження проведені в умовах ТОВ «Агрікор - Холдинг» Чернігівської області. Гібридний молодняк був одержаний за схрещування напівкровних маток великої білої породи французької селекції з кнурами великої білої породи, ландрас та дюрк німецької селекції за подальшого їх схрещування з кнурами великої білої породи, дюрк і п'єтрен англійської селекції фірми JSR. Усі вихідні генотипи відселекціоновані на високу інтенсивність росту та вихід пісного м'яса. Для вивчення інтенсивності росту тварин за період від народження до шестимісячного віку було сформовано 7 піддослідних груп: I група (контрольна) $-1/4$ (ВБФП + ВБНП) + $1/2$ ВБАП, II група (дослідна) $-1/4$ (ВБФП + ЛНП) x $1/2$ ВБАП; III група (дослідна) $-1/4$ (ВБФП + ЛНП) x $1/2$ ДАП; IV (дослідна) $-1/4$ (ВБФП + ЛНП) x $1/2$ ПАП; V (дослідна) $-1/4$ (ВБФП + ДНП) x $1/2$ ВБАП; VI (дослідна) $-1/4$ (ВБФП + ДНП) x $1/2$ ДАП; VII (дослідна) $-1/4$ (ВБФП + ДНП) x $1/2$ ПАП. Балансування раціонів здійснювали згідно живої маси за обмінною енергією та перетравним протеїном. Тварини вирощувалися в однакових умовах.

Результати досліджень. Аналіз результатів дослідження вказує на те, що при майже однаковій живій масі на початковому етапі вирощування, піддослідні тварини по-різному реагували на фактори зовнішнього середовища, у тому числі й на рівень годівлі, що проявилось у показниках їх живої маси та абсолютних і відносних приростів.

За однакових умов годівлі і утримання, молодняк великої білої породи контрольної групи в місячному віці дещо поступався тваринам дослідних груп, крім II дослідної. У цей віковий період найбільшу живу масу $7,2 \pm 0,461 \dots 8,3 \pm 0,407$ кг мав молодняк IV – VII дослідних груп, який зберіг тенденцію переваги до кінця вирощування у шестимісячному віці (табл. 1).

У двохмісячному віці жива маса піддослідних тварин варіює у межах $19,8 \pm 2,031 \dots 22,1 \pm 2,356$ кг, але при цьому найменшу інтенсивність росту тваринам II дослідної групи генотипу $1/4$ (ВБФП + ЛНП) x $1/2$ ВБАП забезпечувала спадкова основа маток великої білої породи і кнурів порід ландрас та п'єтрен. За період вирощування один-два місяці середньодобові прирости молодняка становили $410 \dots 445$ г, що узгоджувалося із живою масою тварин залежно від походження. Особливістю піддослідного молодняка у наступний віковий період було значне підвищення інтенсивності їх росту, що відобразилося як у показниках середньодобових приростів, так і живій масі тварин. У середньому в розрізі груп за період 2-3 місячного

віку середньодобові прирости молодняка становили 360...403 г за відносного приросту 10,8...11,3кг. Як і в попередній період найбільш швидко росли тварини VII дослідної групи, які об'єднали спадкову основу $\text{♀}\frac{1}{2}$ (ВБФП + ДНП) x

♂ ПАП. Ймовірно саме поєднання спадкової багатовікової основи кнурів порід дюрк німецької і п'єтрен англійської селекції забезпечило нащадкам прояв гетерозису за швидкістю росту.

1. Жива маса піддослідних свиней

Піддослідні групи	Вік, міс.					
	1	2	3	4	5	6
I	7,2±0,461	20,2±1,424	31,6±1,998	49,9±1,732	70,2±2,463	90,6±2,968
II	7,1±0,573	19,8±2,031	30,6±1,676	47,6±2,292	69,8±2,295	91,6±3,418
III	7,7±0,664	20,8±1,781	31,6±1,993	49,5±1,884	72,1±1,807	90,1±6,227
IV	7,9±0,643	20,9±2,474	32,5±2,199	50,4±2,199	75,8±2,883	98,3±3,712
V	8,2±0,601	22±2,360	33,5±2,722	52,5±3,543	74,0±3,585	95,8±4,003
VI	7,9±0,683	21,2±2,374	32,9±2,344	51,6±2,995	72,9±2,503	94,8±3,961
VII	8,3±0,407	22,1±2,356	34,2±2,186	53,0±2,865	76,4±3,313	102,5±4,704

У чотирьохмісячному віці жива маса піддослідних свиней становила 47,6±2,292...53,0±2,865 кг. При цьому тварини великої білої породи контрольної групи мали перевагу за даним показником лише стосовно молодняка II і III дослідних груп. Відносний приріст тварин за період 3-4 місяці становив 17...18,8 кг, а середньодобовий приріст 548...606г за переваги молодняка VII і V дослідних груп. Період росту та зміни живої маси свиней у віці 4-5 місяців підтверджує тенденцію попередніх місяців, тобто піддослідні тварини продовжують швидко засвоювати поживні речовини корму і нарощувати живу масу. Підтвердженням чого слугують середньодобові прирости тварин, які за вказаний період становили 677-847 г, а також відносний приріст -20,3...25,4 кг. Слід відзначити, що за даний період найбільш інтенсивно збільшували живу масу свині IV дослідної групи генотипу $1/4$ (ВБФП + ЛНП) x $1/2$ ПАП, середньодобові та відносні прирости яких становили, відповідно, 847 г і 25,4кг.

На завершальному етапі вирощування, у шестимісячному віці, піддослідний молодняк різного походження в основному зменшував середньодобові прирости, крім тварин VII дослідної групи, які ще продовжували інтенсивний ріст. У середньому за період вирощування 5-6 місяців гібридні свині, які об'єднали спадкову основу порід м'ясного напрямку продуктивності французь-

кої, німецької і англійської селекції, мали середньодобові прирости 581...826г та живу масу 90,6±2,968...102,5±4,704кг. З огляду на одержані дані можна сказати, що кнури породи п'єтрен англійської селекції найбільш краще поєднуються із матками генотипу $1/2$ (ВБФП + ЛНП) (IV дослідна група) та $1/2$ (ВБФП + ДНП) (VII дослідна група), забезпечуючи потомкам на заключному етапі вирощування найбільш високу живу масу.

Безперечно, оцінювання тварин різного походження було б не повним без урахування середньодобового та відносного приросту за увесь період вирощування свиней. Власне того показнику, який дасть змогу рекомендувати товарним господарствам використання тих чи інших порід для схрещування. За одержаними нами даними, відносний та середньодобовий приріст за період вирощування від одного до шестимісячного віку становив: I група – 82,4 кг і 545г; II група -84,5кг і 552г; III група -82,4кг і 539г; IV група - 90,4 кг і 591г; V група – 87,6 і 572г; VI група - 86,9 і 568г; VII група - 94,2кг і 616г.

Отже, для одержання свиней на відгодівлі, які швидко збільшують живу масу й вірогідно відкладають не багато жиру в туші, оскільки в цей час інтенсивно росте саме м'язова тканина, можна рекомендувати напівкровних маток $\text{♀}\frac{1}{2}$ (ВБФП + ЛНП) і $\text{♀}\frac{1}{2}$ (ВБФП + ДНП) схрещувати з кнурами породи п'єтрен англійської селекції.

Список використаної літератури:

1. Бирта Г.А. Связь интенсивности выращивания свинок с последующей их продуктивностью / Г.А. Бирта // Свиноводство, 1997. – №3. – С. 20.
2. Газарян К.Г. Биология индивидуального развития животных / Газарян К.Г., Белоусов Л.В. - М.: Высшая школа. – 1983. -286с.
3. Коваленко В.П. Моделирование процессов роста и продуктивности с.-г. тварин/ В.П.Коваленко // Зб. наук. пр. „Перспектива”, - Херсон: Айлант, 1999. – С. 59-62.
4. Любецький М.Д. Вплив живої маси при народженні чистопородних і гібридних поросят на їх ріст та відгодівельні якості/ Любецький М.Д., Едгард К.Б. // Між від. темат. наук. зб. „Свинарство”. – К.: Урожай, 1994. – Вип.50.- С. 38-41.
5. Свечин Ю.К. Прогнозирование продуктивности животных в раннем возрасте / Ю.К. Свечин // Вестник сельскохозяйственной науки. – 1985. - №4. – С. 36-40.
6. Шейко И.П. Прогнозирование продуктивности животных по их конституции/ И.П. Шейко, Л.А. Тана, С.И. Коршун, К.Н. Климов // Зоотехния. – 2003. -№10. – С.18-20.

Войтенко С.Л., Горобец В.А. ИЗМЕНЧИВОСТЬ ЖИВОЙ МАССЫ И ПРИВЕСОВ ГИБРИДНЫХ СВИНЕЙ В ПРОЦЕССЕ ИХ ВЫРАЩИВАНИИ

Изложены результаты оценки гибридных свиней, которые имеют наследственность хряков и маток французской, немецкой и английской селекции, по живой массе, относительным и среднесуточным приростам. Установлено интенсивное увеличение живой массы гибридных свиней до пятимесячного возраста, что вероятно соответствует формированию у них мышечной ткани. По разнице в живой массе и среднесуточным приростам между животными разного происхождения сделан вывод о целесообразности откорма молодняка, полученного от скрещивания полукровных маток крупной белой породы французской селекции и ландрас немецкой селекции, а также полукровных маток крупной белой породы французской селекции и дюрок немецкой селекции с хряками породы пьетрен английской селекции.

Ключевые слова: гибридные свинки, относительный и среднесуточный прирост, живая масса, лучшие варианты сочетания

Voytenko S.L., Gorobets V.A. DIFFERENCES IN BODY WEIGHT AND A GAIN IN GROWING HYBRID PIGS

The results of evaluation of hybrid pigs that heredity boars and sows French, German and English selection on live weight, relative and average daily gain. Established intensive increase in live weight hybrid pigs to five months of age, which probably corresponds to the formation of their muscle tissue. By the difference in live weight and average daily gain between animals of different origins concluded feasibility fattening calves obtained from crossing half-blooded mares large white breed French German Landrace breeding and selection, as well as half-blooded mares large white breed French German Duroc breeding and breeding boars with Pietrain English selection.

Key words: hybrid pigs, relative and average daily gain, live weight, the best combination of options.

Дата надходження в редакцію: 15.02.2014 р.

Рецензент: кандидат с.-г. наук, доцент В.В. Попсуй

УДК 636.1.083.38–027.15

СЕЛЕКЦИОННАЯ ОЦЕНКА КОБЫЛ ОРЛОВСКОЙ РЫСИСТОЙ ПОРОДЫ

И. И. Глушак, доцент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины

С учетом заводских линий и ставок 2007 и 2008 г.р. изучена динамика резвости, линейного роста и скороспелости трехлетних кобыл орловской рысистой породы. Доказано, что значение обхвата груди кобыл 2008 г.р. всех линий меньше стандарта орловской рысистой породы.

Данные промеров кобыл линии Пилота 2.02,2 не ниже стандартных требований породы. Для кобыл линии Пиона 2.00,1 2008 г.р. в сравнении со ставкой 2007 г.р., установлено сочетание незначительного превышения обхвата груди, (на 1,0 см) с улучшением резвости на 11,6 сек ($P < 0,001$).

В результате исследований для кобыл генеалогических групп определено, что с прогрессом резвости и скороспелости нужно улучшить данные линейного роста поголовья будущих поколений.

Ключевые слова: орловская рысистая порода, промер, стандарт, резвость, линия, испытание, ипподром.

Постановка проблемы и анализ последних исследований. В период последнего столетия качественная и количественная характеристика орловского рысака претерпела ряд изменений, а в начале третьего тысячелетия главным направлением использования остается ипподромная индустрия.

В период 2008–2009 гг. численность чистопородного поголовья орловского рысака составляла 15,6 % от общего поголовья племенных лошадей [6].

В последние три года на Украине орловская рысистая порода, с учетом численности всего чистопородного поголовья, занимает третье место и составляет 16 %.

Известно, что в период прошлого столетия

оценку орловского рысака производили согласно требованиям трех типов: густого, среднего и призового. К призовому типу относили лошадей очень породных, сухой конституции, высоконогих с прочными конечностями [1]. Однако, одним из показателей главной оценки конкурентоспособности орловской рысистой породы было, есть и будет выявление лучшей скороспелости с учетом резвости на соответствующую дистанцию.

С учетом правил испытания трехлетних лошадей рысистых пород на ипподромах Украины, с дополнениями и изменениями, наилучшую резвость рысака можно получить во время розыгрыша призов разного значения в течении каждого календарного года [5].

Сегодня, сравнивая поголовье популяции